

NJFF
Troms

Naturvernforbundet Troms
Romssa luonddugáhttenlihttu

Framtiden i
våre hender

Naturvernforbundet
Nordreisa

postmottak@tromsfylke.no

Troms fylkeskommune

Tromsø, 07.04.2026

Dette brevet sendes på vegne av DNT Harstad og Omegn, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Framtiden i Våre Hender Nord, Naturvernforbundet Nordreisa, Birdlife avd.Troms og Midt-Troms Naturlag.

2. gangs høring: Regional plan for klimaomstilling

Troms fylkeskommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Vi viser for ordens skyld til vårt innspill av 20-11-2025 i første runde tilgjengelig her: <https://fnf-nett.no/troms/uttalelser/> og at vi har deltatt i medvirkningsgruppe ved ansatt i Forum for natur og friluftsliv Troms samt på workshop i Tromsø på fylkeshuset. Vi setter pris på mulighetene det har vært til å medvirke for frivilligheten og sivilsamfunnet.

Innspill om mål for lavutslippssamfunn, bærekraftsretninger og handlingsplan.

I merknadsbehandlingen heter det om et av våre innspill:

- **Innspill:** *Vurder strategier for inkludering av ulike bærekraftsbaner som supplement til grønn vekst.*
- **Merknadsbehandling:** *Perspektivet vil kunne dekkes i flere ulike fylkeskommunale planer jf. RPS, regional plan for bærekraftig arealbruk. Innspillet tas med til annet relevant planarbeid*

Det er svært! positivt at dette kan være aktuelt for Regional plan for bærekraftig arealforvaltning, men vi må fastholde at det- etter vårt syn- også er også relevant tematikk for denne planen: Det prinsipielle spørsmålet om hvilke bærekraftsretninger klimaomstillingen i Troms bygger på, fremstår etter vårt syn som lite eksplisitt behandlet i planen og handlingsprogrammet.

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Postboks 4554 Giæverbukta 9240 Tromsø
951 75 403 | organisasjonsnummer 996 197 786
www.fnf-nett.no/troms

Planen slår fast at hensynet til natur skal ivaretas i klimaomstillingen. Samtidig er mange av tiltakene i handlingsprogrammet basert på løsninger som forutsetter økt energiproduksjon, ny infrastruktur og betydelig arealbruk. Kraften som produseres går heller ikke bare til klimakutt, men også ny industri.¹ Dette kan skape et spenningsforhold mellom målsettingen om å ivareta naturhensyn og den samlede effekten av de foreslåtte klimatiltakene.

Vi vil peke på at Regional plan for klimaomstilling Troms, Regional plan for fornybar energi Troms og Regional plan for bærekraftig arealforvaltning er ment å virke sammen slik vi har forstått planstrategien, og at avklaringer i én plan har betydning for handlingsrommet i de øvrige.

Både arealkrevende klimatiltak og utbygging av fornybar energi har et felles trekk ved at de i stor grad er arealkrevende, og får betydelige konsekvenser for natur, landskap, friluftsliv og lokalsamfunn. Etter vårt syn tilsier dette at spørsmål om bærekraftsretninger, samlet arealbelastning og prioriteringer mellom ulike hensyn er relevante også i regional plan for klimaomstilling.

Ideelt sett burde overordnede avklaringer om naturhensyn og arealbruk ha ligget i bunn, slik at disse kunne fungert som rammer for utforming av klima- og energitiltak. Når dette ikke fullt ut er på plass på nåværende tidspunkt, mener vi det er desto viktigere at klimaomstillingsplanen selv synliggjør hvordan slike hensyn er vurdert, og hvilke avveieringer som er lagt til grunn.

En tydeligere behandling av disse spørsmålene vil kunne styrke samvirket mellom planene, redusere risiko for målkonflikter i gjennomføring, og bidra til en mer helhetlig og langsiktig klimapolitikk for Troms.

Innspill

Vi foreslår at valg av bærekraftsretning(er) synliggjøres som et prinsipielt spørsmål i planen, slik at det blir tydelig hvilke prioriteringer og avveieringer som ligger til grunn for handlingsprogrammet, særlig i lys av samvirket mellom klima-, energi- og arealplanleggingen.

Forum for natur og friluftsliv Troms deltar, som tidligere spilt inn, i et forskningsprosjekt om bærekraftsretninger (PATHWAYS)², og ser fram til å kunne bidra med mer konkret kunnskap og erfaringsgrunnlag i senere planarbeid. Vi ser også at dette er spørsmål det forskes stadig mer på i europeisk sammenheng også: <https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/styrker-europas-kunnskap-om-natur-og-baerekraft>

Særlig om planting av gran som klimatiltak

«Samla sett vil klimaendringene i nord gi mer skog i framtida fordi vi har store arealer som i dag er fjell og vidde som på sikt vil bli skogkledd. Barskogen vil også få en større plass her på sikt, fordi større områder vil være egnet for barskog.» (S. 47, Regional plan for klimaomstilling Troms_utkast 2)

I handlingsprogrammet heter det videre:

- **4.4: I Troms skal vi legge til rette for at skogen skal bidra til klimanytte og verdiskaping**

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/norge-i-nord-nordomradepolitikken-i-en-ny-virkelighet/id3116799/> Samlet arealbruk i en grønn omstilling slik skissert nå innebærer store arealinngrep med påfølgende konsekvenser for klimapåvirkning også (naturens rolle som karbonlager, resiliens med mer).

² <https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/PATHWAYS-utforsker-lokale-retninger-for-b%C3%A6rekraftig-utvikling>

- **Identifisere egnede områder for nydyrking av barskog slik at konflikter med naturverdier unngås** (vår understrekning)

Klimatiltak i skogbruket krever mer enn ensidig satsing på barskog

Forum for natur og friluftsliv Troms mener tiltaket om nydyrking av barskog bør endres og kunnskapsgrunnlaget styrkes. **En satsing på barskog, særlig gran, innebærer høy risiko for konflikt med naturverdier, landskap og friluftsliv, og fremstår etter vår vurdering som forbundet med betydelig usikkerhet i et langsiktig perspektiv i Troms.** Forskningen viser at gran er særlig sårbar for klimaendringer, med økt risiko for tørke, skadeorganismer og økosystemsvikt, og at ensartede barskoger har lav robusthet.³

- Vi mener derfor at skogbaserte klimatiltak i Troms bør fokusere på, **i tråd med den nyeste forskningen, mer robuste, flerartede skogsystemer med større innslag av lauv og bedre lokal tilpasning.**⁴ Dette reduserer risiko, ivaretar føre-var-prinsippet og gir bedre samsvar mellom klima-, natur- og friluftslivshensyn i tråd med klima- og naturpanelets anbefalinger om vinn-vinn-løsninger. Dette er et tema vi har arbeidet med lenge og vi viser til tre webinar vi har hatt med tema skogbruk (og klima)⁵.

Albedo effekt og skog som klimatiltak

I nordlige områder som Troms er albedoeffekten særlig viktig for energibalansen, og etablering av skog på snødekte arealer kan gi redusert refleksjon av solenergi og økt lokal oppvarming. Ifølge klimamodeller innebærer dette at skogplanting i nord kan ha en svak eller negativ klimateffekt samlet sett, og innebærer en risiko som etter vårt syn bør vurderes tydeligere i planen.⁶ Utfra hva vi forstår så finnes det funn som viser at valg av treslag betyr noe for albedo-effekten:

- **En stor naturvitenskapelig studie viser at etablering av barskog gir langt større albedo-relatert oppvarming enn lauv- og blandingskog,** særlig i boreale og nordlige områder med snødekke, og at treslagsvalg derfor er avgjørende for om skogbrukstiltak gir netto klimanytte.⁷

³ Assisted tree migration can preserve the European forest carbon sink under climate change: *The selection of tree species, suitable forest reproductive material and the promotion of mixed forests*^{14,15} are expected to play important roles in forest adaptation and climate change (CC) mitigation^{16,17}.

<https://www.nature.com/articles/s41558-024-02080-5>

⁴ [Klimaendringer og påvirkning på økosystemet skog - Vitenskapskomiteen for mat og miljø](#) og her: [Klimatilpasning - Nibio](#) og varmere klima øker sjansene for barkebilleangrep:

<https://www.nrk.no/innlandet/skognaeringen-slar-alarm-om-invasjon-av-granbarkbiller-etter-kraftig-uvaer-tilbake-i-2021.-1.16985875>

⁵ 2026: <https://fnf-nett.no/troms/opptak-webinar-hvem-har-makt-i-norsk-skogforvaltning/>, 2024: <https://fnf-nett.no/oslo-og-akershus/2024/02/15/opptak-webinar-miljoeverdier-i-skogforvaltningen/> og 2022: <https://fnf-nett.no/oslo-og-akershus/2022/07/01/seminar-om-skogbruksloven-som-miljolov-opptak-og-notat/> (her er det innlegg om såkalt klimaskog også)

⁶ <https://blogg.forskning.no/blogg-sokelys-pa-skogplanting-skogplanting/skogens-pavirkning-pa-klima/1770880>

⁷ [Accounting for albedo change to identify climate-positive tree cover restoration | Nature Communications](#)

- Vi har ikke funnet at denne problemstillingen er omtalt i planbeskrivelsen og om valg av treslag kan ha en særlig betydning her slik vi ser at nyere forskning viser til. Vi mener planbeskrivelsen må adressere dette i sin begrunnelse av valg om barskog som klimatililtak.

Øvrige innspill

- **Vi kan ikke se at det er gjort en vurdering av forskjellen mellom å nydyrke skog med barskog og at barskog med tiden kan spre seg i Troms.** Vi mener det er stor forskjell på disse scenariene i spørsmålet om trevalg (stedegne arter, blandet skog etc.). Dette har blant annet å gjøre med at «naturlig» endring som følge av klimaendringer gir naturen mer tid til å omstille seg enn nyplanting av barskog som ikke finnes i området. Vi mener at Miljødirektoratets rapport fra 2019 tok opp tematikken rundt forskjellen på nydyrking (innføring av skog som ikke er stedegen) og å nydyrke arter som allerede er utbredt.⁸ Det er behov for at dette adresseres i forhold til valg av treslag.
- **Det står videre at nydyrkingen ikke skal være i konflikt med naturverdier,** men vi viser til rapporten fra Miljødirektoratet (vist til ovenfor) fra 2019 der det klart fremgår (s.11-12) at også landskap og friluftsliv er kriterier som skal vurderes ved nyplanting. Har dette vært vurdert i planprosessen?
- **Vi minner om at klima og naturpanelet har vist til at klimatililtak og naturhensyn skal sees i sammenheng.** Det vi hittil har spilt inn mener vi ikke er i tråd med dette prinsippet. Troms og Nord-Norge har allerede svært negative erfaringer når det gjelder naturmangfold, friluftsliv og landskap i møte med dyrking av granskog. Dette er også erfaringer som i større grad burde være belyst.
- **Kunnskapsgrunlaget framstår etter vår vurdering som ufullstendig og som grunnlag for de valgene som gjort under dette klimatililtaket nydyrking.**

Vi oppfordrer til at tiltak som innebærer skogplanting må ta utgangspunkt i stedegne treslag og følge oppdaterte råd som går på blandingskoger og hensyn til sykdomsfare med mer. I tillegg vil dette også være mer hensynsfullt for friluftsliv, kultur (for eksempel matauk i skog) og landskap. Vi stiller også spørsmål ved å fremskynde innføring av mer barskog der det ikke er det i dag.

Positive tiltak i handlingsprogrammet knyttet til informasjon, gjenbruk og sirkulær økonomi.

- Stimulere til sirkulære initiativer og prosjekter i byggenæringen, inkludert pilotering av ombrukssentral(er) i Troms.
- Kartlegge behov for lokale/regionale mottak og ombruksordninger for overskuddsmasser
- Fremme ombruk av eksisterende bygninger framfor rivning i regionalt planarbeid, og kommunenes planarbeid og byggesaksbehandling.

⁸ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1161/m1161.pdf>

- Etablere tverrfaglige pedagogiske aktiviteter som omhandler reparasjon og ombruk i videregående skoler i Troms.
- Tilrettelegge for reparasjonsverksted og kurs i redesign for innbyggere.
- Informasjonskampanjer om matsvinn til innbyggere i Troms.

Innspill:

Denne type tiltak i planen er egnet for å utløse innsats i befolkningen og næringsliv, men det knytter seg usikkerhet til om det vil bli satt av tilstrekkelige ressurser til oppfølging. **Frivillige organisasjoner har et betydelig potensial for å bidra i gjennomføringen av tiltakene, forutsatt at det finnes egnede støtte- og prosjektordninger.** For å sikre måloppnåelse bør det etableres ordninger som legger til rette for at frivillig sektor kan bidra på en måte som utløser potensialet denne sektoren har for å bidra.⁹ FNF Troms bidrar gjerne med en **kartlegging blant våre tilsluttede organisasjoner om muligheter for bidrag og hvilke støtteordninger som vil hjelpe mest** dersom dette kan være til hjelp ved oppfølging.

Vi foreslår følgende formulering som tillegg til handlingsprogrammet:

- *Det skal utredes hvordan støtte- og prosjektordninger kan benyttes for å sikre tilstrekkelige ressurser til gjennomføring av tiltakene og for å legge til rette for bidrag fra frivillige organisasjoner.*

Vi ønsker fylkeskommunen lykke til med planprosessen og takker for muligheten til å gi innspill.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms

⁹ Vi er kjent med at en rekke av våre tilsluttede organisasjoner har prosjekter, kompetanse og aktiviteter som er relevante for de nevnte tiltakene. Vi nevner som et eksempel (viser også til vårt høringssvar i første runde) der Framtiden i våre hender Nord og Naturvernforbundet viste til eksempler fra deres organisasjon på blant annet gjenbruk av byggemateriell og reparasjonsverksteder.